

Energiabisneksen ammattilainen Mika Anttonen on toiminut tarmolla suomalaisessa liikuntakulttuurissa, vaikka hänen pelikirjansa ei ole ollut kaikkien mieleen.

Mika Anttonen:

”Urheilun on oltava ihmisoikeuksissa edelläkävijä”

JOUKO KOKKONEN

Kuva: Salla Karjalainen

ENERGIAYHTIÖ ST 1:N HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA Mika Anttonen sanoo olevansa ennen kaikkea penkkiurheilija. Jos liioittelevan väitteen hyväksyy, niin Anttonen on ainakin harvinaisen hyvin liikuntakulttuurin kokonaisuuden hahmottava penkkiurheilija ja pohdiskelija.

Kestävää kehitystä on Anttonen mukaan tarpeen pohtia kaikilla tasoilla kansainvälisen huippu-urheilusta yksittäiseen liikunnanharrastajaan. Hän näkee, että suurtaapahtumien osalta muutos on tapahtumassa.

– On ilmeisesti jo ymmärretty, että isojen speaktaakkeleimaisten kisojen järjestäminen ei ole kovin kestävä. Toivottavasti Qatarin jalkapallon MM-kisat jäävät viimeiseksi tällaiseksi sekoiluksi. Päästään urheilussa siihen, että käytetään hyväksi rakennettuja paikkoja, joissa on jo kaikki tarvittava.

Anttonen sanoo, että korruptio ja ihmisoikeusluokkaukset saadaan kuriin, jos kisojen jakamispoliittikkaa muutetaan. Kisojen järjestäminen eri puolilla maailmaa ei ole välttämättä paras ratkaisu. Urheilujärjestelmä alkaisi tervehtyä, kun diktatuurimaat eivät enää voisi ostaa kisoja rahalla.

– Kun ihmisoikeudet on hoidettu hyvin, niin muutkin asiat ovat kunnossa. Urheilu pitäisi olla pikemminkin edelläkävijä ihmisoikeuksissa ja oikeusvaltion kunnioittamisessa kuin seurailija.

Anttonen myöntää, että muutos on poliittisesti hankala, sillä pitkään on hoettu, että politiikkaa ja urheilua ei voi yhdistää. Kuitenkin urheilu on aina ollut osa politiikkaa ja on sitä edelleen. Isoilla kansainvälisillä lajiliitoilla ja KOK:lla on myös raha houkuttimena.

– Tämän vuoksi tärkeimmät asiat ovat jääneet varjoon. Raha edellä on viety urheilua eteenpäin. Se tie on toivottavasti tullut päätökseensä.

Muutos alkaa arjesta

Suomessa liikunta ja urheilu voivat edistää kestävä kehitystä monin tavoin alkaen tapahtumien järjestämisestä. Kisojen järjestämiseen olisi käytettävä jo olemassa olevia suorituspaiikkoja. Päästöjä syntyy paljon matkoista harjoituksiin ja kilpailuihin. Ylimääräistä matkustamista pitäisi Anttonen mukaan välttää. Myös sarjajärjestelmiä on syytä tarkastella kriittisesti.

– Onko järkevää ajattaa bussilla juniorit toiselle puolelle Suomea pelaamaan yksi matsi. Siitä syntyy päästöjä ja kuluja. Urheilullisen arvонkin perään voidaan laittaa iso kysymysmerkki.

Varusteiden kierrätystä on vielä mahdollista tehostaa. Anttonen ottaa esimerkiksi junioreiden varustepörssit. Hän tukee vähävaraisia jääkiekk junioreita. Toimintaan osallistuvilla seuroilla on oltava varustepörssi.

Anttonen näkee, että ainakin puhetapa on muuttunut kestäväälle kehitykselle myönteisemmäksi myös liikuntakulttuurissa. Teot ovat suurelta osin samoja, joita itse kukin voi tehdä arkielämässä. Ruokavaliolla on iso merkitys.

– Oma esimerkkini ei ole kaikilta alueilta täydellinen. Syön edelleen punaista lihaa, vaikka vanhin tyttäreni kysyy, voisinko siirtyä muuhun ruokavalioon.

Lapset liikkeelle

Suomalaisessa liikuntakulttuurissa on Anttonen mukaan paljon hyvää. Huolenaiheena hän näkee yhä syvenevän kahtiajaon erittäin paljon liikuntaa harrastaviin ja hyvin vähän liikkuviin. Vähäinen liikkumisen kokonaismäärä on kansanterveydellisesti huono asia ja yksittäisillä ihmisillä hyvinvointia heikentävä tekijä. Kehitykseen on hankala puuttua, mutta siihen kannattaa Anttonen mukaan silti kiinnittää huomiota.

Suomalaisen huippu-urheilun oikeutus lähtee Anttonen mukaan siitä, että se luo esikuvia, mikä saa lapset ja nuoret harrastamaan liikuntaa.

Hän sanoo tukevansa urheilua, jotta se kannustaisi lapsia ja nuoria liikkumaan. Liikunta ja urheilu joutuvat kuitenkin kamppailemaan lasten ja nuorten ajasta yhä kovemmin.

– On vaihtoehtoja, jotka eivät kannusta lapsia liikkumaan. Tämä luo entisestään painetta siihen, että asioita pitää järjestelmänkin tulokulmasta tarkastella siitä, miten jokaiselle lapsella annetaan realistinen mahdollisuus harrastaa liikuntaa. Pakottaa ei voi.

Penkkiurheilijana Anttonen iloitsee suomalaismenestyksistä. Hänen mielestään odotuksissa pitää ottaa huomioon kiristynyt maailmanlaajuinen kilpailu. Suomesta ei voi löytyä joka lajiin huippulahjakkuuksia.

– Kun ottaa Suomen koon huomioon ja yhteiskunnan, niin en sanoisi urheilumenestyksen olevan surkea. Se on oikein hyvällä tasolla.

Anttonen muistuttaa, että urheilun asema kansakunnan kannalta on muuttunut. Suomalaista identiteettiä määrittellään maailmalla muutenkin kuin urheilumenestymisen kautta.

– Itsenäisen Suomen alkuvuosikymmeninä urheilumenestys oli kansakunnan määrittelyä kansainvälisesti. Tänä päivänä on paljon muitakin elämänalueita, joilla Suomea viedään maana eteenpäin. Urheilun rooli ei ole enää niin iso.

Raha edellä on viety urheilua eteenpäin. Se tie on toivottavasti tullut päätökseensä.

Jääkiekko hoitanut hommansa hyvin

Anttonen on tullut tunnetuksi erityisesti jääkiekkomiehenä. Laji on kulkenut suomalaisen urheilumenestyksen aallonharjalla 1990-luvulta lähtien. Perustana on Anttosen mielestä lajin harrastusedellytysten laittaminen kuntoon 1980-luvulla. Jäähalleja rakennettiin silloin paljon ja tahti kiihtyi entisestään 1990-luvulla.

Suomessa onkin 2020-luvulla enemmän halleja kuin Ruotsissa suhteutettuna väkilukuun. Hyvät suorituspaikat takaavat laajan harrastuspohjan, jolloin voidaan odottaa menestystä. Anttonen muistuttaa Suomen saavan kilpailuetua siitä, että jääkiekko ei ole maailmanlaajuisesti harrastettu laji. Jalkapalloa kokeilee suurin osa maailman lapsista.

Jääkiekolle antaa nostetta myös Suomen mitassa laajamittainen ammattilaisuus. Korkeat yleisömäärät ja mittava sponsorointi takaavat niin suuren rahavirran, että laji tarjoaa pärjääville nuorille työpaikan.

Vaikka jääkiekossa pyörivät rahavirrat ovat suomalaisessa urheilussa omaa luokkaansa, niin liigakiekkoilukin on harvoin hyvää bisnestä. Anttonen sanookin harvassa olevan liigaseurojen taustayhtiöiden, jotka olisivat tehneet positiivista kassavirtaa vuodesta toiseen, maksaneet osinkoja ja olleet taloudellinen menestys.

Anttonen näkeekin, että suomalainen urheilubisnes on harvoin täysimittaista liiketoimintaa. Mukana on yleensä harrastamisen paloa ja tekemistä rakkaudesta lajiin. Yhtenä rajoitteena on Suomen talouden koko, minkä vuoksi kovin moni laji ei voi edes kasvaa bisnekseksi.

Vierumäki noussut jaloilleen

Energia-alalla menestynyt Anttonen on myös Suomen kaikkien aikojen suurin urheilumesenaatti. Hän tuli Lahden vuoden 2001 MM-hiihtojen dopingskandaalin jälkeen Hiihtoliiton tueksi ja on rahoittanut vuodesta 2016 runsaalla miljoonalla eurolla vuosittain vähävaraisten jääkiekkojuniorien harrastamista. Isoimman panostuksen hän tehnyt vuodesta 2018 alkaen Vierumäen urheiluopiston nostamiseksi talousahdingosta.

– Alku oli hyvin murheellinen, mutta tällä hetkellä ollaan hyvällä tiellä. Pyydettyäessä olin valmis auttamaan. Kun alettiin katsoa, mitä Vierumäki on syönyt, niin tilanne oli aika huono.

Surullista tarinaa synkisti entisestään koronapandemia. Hotellitoiminnan säilyttämiseen ei ollut Anttosen mukaan mitään edellytyksiä. Hotellyhtiön konkurssissa moni ihminen menetti työnsä. Sittemmin Vierumäelle on tehty Anttosen Keele Oy:n rahoittamana investointeja yli 30 miljoonalla eurolla.

– Konkurssin jälkeen muut toiminnot voitiin keskittää urheiluopistolle ja keskittyä opiston toiminnassa koulutukseen ja suomalaisten liikunnan edistämiseen. Ja vähemmän bisneshumppaan.

Toukokuussa 2021 Anttonen myi 80 prosenttia Vierumäki Sports Oy:n osinkoon oikeuttavista osakkeista Suomen Jääkiekkoliitolle, Suomen Taitoluisteluliitolle, Suomen Cheerleadingliitolle ja Suomen Voimisteluliitolle. Kukin liitto sai nimellisellä 80 sentin hinnalla 20 prosentin siivun. Jos yhtiö kykenee maksamaan osinkoa, niin liitot saavat tuoton ilman omaa riskiä.

Anttosen mukaan toimintaa kuvaa Vierumäen uusi visio ”Matkalla huipulle”, johon sisältyy nöyryyttä ja kunnianhimoa samassa lauseessa. Suunnistamisessa kohti huippua on apuna arvokartta, johon sisältyvät luonto, perinne, hiki ja hymy. Anttonen näkee, että Vierumäen kehittämisen ideana on ollut paluu juurille suomalaista liikuntaa ja urheilua palvelevaksi urheiluopistoksi.

Urheilujohtamiset pelit

Anttonen on ollut ehdolla Jääkiekkoliiton puheenjohtajaksi vuonna 2014 ja vahvasti esillä Olympiakomitean puheenjohtajakaavailuissa syksyllä 2020. Silti hän kokee, että mediajulkisuus on sijoittanut hänet lähemmäksi suomalaisen urheilun johtoa kuin mitä todellisuus on ollut.

Olympiakomitean puheenjohtajaehdokkaaksi Anttonen suostui omien sanojensa mukaan vastentahtoisesti, kun lukuisat pyytäjät korostivat tehtävään tarvittavan ulkopuolelta tuleva ja poliittisesti sitoutumaton henkilö. Tuki näytti laajalta, kunnes osa hänen tuekseen jo tulossa olleista liitoista pyörsi kantansa. Anttonen ehdokkuutta rasitti Jääkiekkoliitto innokkuus tukea kiekkomiestä. Kulissipelin kuumetessa hän vetäytyi ehdokkuudesta.

Jääkiekkoliiton johtoon Anttonen pyrki Kalervo Kummon vastaehdokkaana. ”Kale” voitti äänin 15–14. Puheenjohtajavaalin taustalla vaikutti se, että Kummola oli antanut Anttoselle tehtäväksi uuden strategian laatimisen.

– Kun strategiaa piti lähteä toteuttamaan, niin se ei maistunutkaan kaikille. Tämä vaati sitä, että strategian hyväksymisen jälkeen oli oltava uskottavuuden vuoksi pidettävä puheenjohtajan vaali. Esillä olleet nimet eivät lähteneet ehdolle. Huomasin olevani ”Kalen” vastaehdokkaana.

Peli oli kovaa, eikä aivan puhdasta. Vanhat jääkiekko vaikuttajat soittelivat Anttoselle ja sanoivat tämän häviävän vaalin 27–2. Ero oli kuitenkin niukin mahdollinen. Anttonen sanoo, ettei hän kannakaan tapahtuneesta. Kummon lankin kanssa hän on edelleen hyvä ystävä, vaikka toimintatavoista miehillä on erilaiset käsitykset.

– Meidän pitäisi Suomessa oppia siihen, että voimme olla asioista sivistyneesti eri mieltä. Ja kun ratkaisuun päästään, niin mennään eteenpäin.

Kehonhallinta kuntoon

Anttonen harrastaa liikuntaa säännöllisesti. Hän pelaa jääkiekkoa ja tennistä, joka on vaimon kanssa yhteinen harrastus. Telemark-hiihtoa Anttonen on harrastanut yli 30 vuotta. Viime aikoina maastohiihto on kuitenkin vienyt mukanaan. Perinteisen tyylin sujuttelua ovat helpottaneet karvapohjaukset. Erityisen nautinnolliselta hiihto tuntuu Lapin tuntureiden luonnonrauhassa.

Anttosen mittariin tulee joulukuussa 56 vuotta. Hän korostaa liikkuvuudesta huolehtimisen tärkeyttä, sillä se vaikuttaa yleiskuntoon ja jaksamiseen. Viisikymppisenä oirehtiva alaselkä häiritsi yöunia. Uusi liikuntamuoto toi avun.

– Minut ohjattiin pilatekseen. Ajattelin, että ei tämä hoikimiehelle sovi. Nyt olen käynyt viisi vuotta ja täytyy sanoa, että pilates on tosi hyvä juttu. Kaikessa tekemisessä keskivartalo on vahvistunut, jaksaa tehdä jaloilla enemmän. ♦